

Jedna od interesantnijih lokacija za putnike-avanturiste jeste Nikozija, glavni grad Republike Kipar. Ono što ovaj grad čini drugačijim jeste to što je "preživeo" sve poslednje transforamcije evropskog društva ostavši podeljen demarkacionom linijom koja prolazi kroz njegova centar deleći ga na dva dela - grčki i turski.

Evropa i svet pamte berlinski zid, neiventivnu tvorevinu "hladnog rata", koja je pak popustila pred razumom i vremenom. Još neki evopski gradovi bivali su podeljeni, neki strogom odlučnošću meštana da tako bude (Belfast), neki državnim granicama (Goricija/Nova Gorica), ali toga uglavnom više nema - osim na Kipru, u Nikoziji.

Prošlost ovog mediteranskog ostrva je burna. Još od antičkih vremena kada su se ovde naselili Grci, pa preko vladavine Feničana, Egipćana do Persijanaca i Arapa, ovo ostrvo je magično privlačilo sve vojske zbog svog geostrategijskog položaja. Nisu ga mimoišli ni Krstaši na putu za Jerusalim, a Kipar je osvojio i držao ga pod svojom vlašću i Aleksandar Veliki. Sve vreme, Grci su bili većinski narod na ostrvu. Pa čak i kada je 1570. godine Pijale Paša sa 60.000 vojnika osvojio i stavio pod tursku upravu, naselivši mnogobrojne Turke na ostrvo. Od Turske se Kipar oslobodio tek nakon Belinskog kongresa, nakon kojeg kolonijalno ostrvom upravlja Velika Britanija. Sukobi velikih sila u daljem periodu često Kiprane pretvaraju u izbeglice u svojoj zemlji. Tako nakon osvajanja vlasti od strane vojne hunte u Grčkoj, jača nacionalistička opcija i na samom Kipru koja dovodi do raseljavanja kiparskih Turaka, a nakon toga i do invazije turske vojske 1974. godine na severni deo i koja osvaja 34% ostrva stigavši sve do Nikozije koja je od tada, pa sve do današnjih dana - podeljeni grad.

Ako zamislite da se šetate Knez-Mihajlovom ulicom u Beogradu i ako, negde na polovini ulice, nađete na vojni punkt "plavih šlemova" i improvizovani granični prelaz, onda ćete moći da razumete položaj "zelene linije", odnosno tampon zone koja razdvaja nekad zaraćene strane. Hakovi sa peskom, puškarice i bodljikava žica, oslobodile su malo prostora za graničnu kućicu na kojoj će vam, sa grčko-kiparske strane samo zatražiti pasoš na uvid, a na strani na kojoj se šareni tabla sa natpisom Dobrodošli u Tursku Republiku Severni Kipar, izdati i vizu za ulazak na ovu teritoriju. Tursku Republiku Severni Kipar priznala je samo Turska, koja ovde ima 50.000 vojnika koji su garant kiparskim Turcima da će situacija ostati "status kvo". Mada oni i ne bi želeli tako. Južni, deo koji naseljavaju Grci, nalazi se u Evropskoj Uniji od 2005. godine, dok je turski, severni deo ostrva u svojevrsnoj blokadi. Iako je na referendumu održanom pre nekoliko godina, većina Turaka glasala za ujedinjenje ostrva, Kiprani (Grci) su to odbili i tako uveli samo južni deo u zajednicu evropskih naroda. Turci bi želeli federaciju Kipar, dok su Grci unitaristi i žele jedinstveno ostrvo.

Ta izolacija čini da kada prelazite pomenuti, inače skoro otvoreni granični prelaz, vi istovremeno činite i svojevrsni civilizacijski iskorak. U zavisnosti s koje strane dolazite i na koju stranu idete. Blještavilo novih i urednih zgrada, brendiranih prodavnica i svega onoga što se

Napisao Petar Andrejić
sreda, 07 mart 2012 12:25

može videti u modernim evropskim gradovima, za tili čas, a u istoj ulici, smenjuju obrisi kasabe, buvljaka i mirisi kebaba i jeftine turske robe. Odmah potom, naići ćete na minarete koji se uzdižu s krovova nekadašnjih crkava a koje su Turci pretvorili u xamije. Jedna od njih je i crkva Svete Sofije iz 1200. godine koja je, nakon što je bila xamija, sada objekat pod zaštitom UNESK-a. Da bi ušli u ovu zgradu, morate se izuti a ako ste pripadnica lepšeg pola i zaogrnuti maramom.

No, ostaci osmanlijske arhitekture daju poseban “šmek” severnom delu Nikozije. Bujuk han iz 1500. godine je na raspolaganju putnicima namernicima i danas. Tu je i Bujuk hamam, koji i dalje prima goste, a zidine starog grada Nikozije takođe mame. Na ulicama turskog dela grada upadljivo je manje žena ali zato buljuci mladih ljudi uglavnom besposleni stoje kraj internet kafea i prodavnica mobilnih telefona. Utisak je da ih ta dva vida moderne komunikacije naročito zanimaju. Negde na ulasku u stari grad je i spomenik Kemalu Atatürku, utemeljivaču moderne Turske.

Englezi su vešto upravljali ostrvom. Njihovi konzulati se nalaze s obe strane demarkacione linije i oni “rade” i sa jednima i sa drugima. Po potrebi, kao i svaka kolonijalna sila. Na ostrvu se još uvek nalaze dve njihove baze kao i kontigent plavih UK šlemova. Automobili se voze “levo”, objekti su veliki i u kolonijalnom stilu a utisak je i da su kiparski Grci uredniji i tačniji od njihovih sunarodnika iz matične zemlje, što bi bio neki “pelcer” koji su kolonijalisti iz Britanije posadili.

Sa svojih 340 sunčanih dana tokom godine, Kipar se svrstava u red turistički atraktivnih zemalja Mediterana. Više od 2,5 miliona turista poseti ovo ostrvo tokom godine. Ne samo južni, grčki deo, jer se i na severu ostrva nalaze brojna odmarališta. Srpski JAT ima redovnu svakodnevnu liniju za Larnaku, mesto na južnoj obali Kipra koje je zamenilo nikozijski aerodrom koji je ostao u demilitarizovanoj zoni. Cene su prilagođene za svažiji xep, a dosta Srba je našlo i uhlebljenje na ovom ostrvu. Neki kao radnici u uslužnom sektoru a neki kao - fudbaleri.